Эхэ найхан чөтагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

Бүгээдэ арадай газетэ

1995 ИЮЛЬ 20
Зупай дунда хара морин һарын 23
ЧЕТВЕРГ
гарагай 5
№ 133 (19227)
Газетын сэн Хэлсээтэ сэн

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВАДА

Республикын Правительствэ заседани һаяанаргэгдэжэ, хэдэн асуудал зүбшэгдэнэн. «1995 оной түрүүшын хахад жилдэ Буряад Республикын социально-экономическа байдал тухай» дээрэ республикын экономикын министрэй үилгаанууд түүргэшэ А. И. Неустроев элидхэбэ. Республикэ социально-экономическа байдал урданайхидаал мүнөө хүшэр байнаар тэмдэглэгдэбэ.

Республикын Правительствын абаһан хэмжүүдэй ашаар хүн зоной түүдэлгэ зогсоогдожо, үйлэдбэриин зарим үйлэдвэрүүд байдал багахан хүсилаа. Предприятиин үйлэдвэриин эдийн засагай эдийн засаг байгаа хамта байгаа түүрүүшын хахад жилдэ нёдондоной хэмжэлтэй жэшэбэл, продукцин 12,9 процентээр доошорожо байна юм.

Тиймэ ажахын предприятиин дэрэ мяха үйлэдвэри 11 процентээр, үнсэгэй 31 процентээр доошорожо. Хүдөө ажахын шүүлгэ продукцинуудта торгоон сэн тэдэнние үйлэдвэриин гаргашалагдаһан харюулжа шададаг. Хөдөө ажахын хүдөө ажахын предприятиудаа, һуурин, тосгоодто социальна асуудалые шидхэлгэ тон болонхой. Хүн зоной хангалтые хангадаг үйлэдбэрилгэ үндэ...

...гэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, 27,2 процентээр доошолонхой.

Республикын социально-экономическа байдалые һайжаруулхын тула предприятиин бүхэнэй байдалые һайнаар шэнжэлжэ, үри шэриеэ түлэжэ шадахагүйшүүлыень тарааха, республикын предприятинуудта ондоо регионуудһаа, түрэнүүдһээ мүнгэ зөөри һомололые дэмжэхэдэ, таарамжатай эрхэ байдал олгохо, түрэнһөө үгтэһэн мүнгэн зөөриие ашаг тайгаар хэрэглэхэ, эдеэ хоолой региональна жасые бүрилдүүлхын тула түрэнһөө урьһаламжа абаха хэрэгые бэелүүлхэ болон бусад хэмжээ ябуулгануд хараалагдаба.

«Буряад Республикын социально-экономическа байдалые тогтонижоруулха талаар түрүүшын ээлжээнэй хэмжэнүүдые бэелүүлгын ябаса тухай» гэһэн асуудалаар республикын Худалдаа наймаанай, нөөсэнүүдэй ба нютагууд хоорондын харилсаануудай талаар түрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Ц. Дамбаин, Гэр байрын коммунальна ажахын талаар түрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Л. Думнов гэгшэд тэдэнэй хүтэлбэрилдэг эмхи зуураануудта ябуулагдажа байгаа хүдэлмэри тухай мэдээсэбэ.

Худалдаа наймаанай нэгэн Дүримые нэбтэрүүлхэ, дэлгүүрые эд бараагаар хангаха талаар хараалагдаһан хэмжээнүүдые жэншэдгүйгөөр бэелүүлхэ, ойрын сагта гэр байра болон барилгануудые бүридэлдэ абалгые түгэсхэхэ талаар хүдэлмэри эдэбхижүүлхые дээрэ дурдагдаһан түрэнэй комитедүүдтэ заагдаа.

Удаань «1995 оной түрүүшын» хахад жилдэ Буряад Республикын бюджедэй гүйсэдхэлгын дүнгүүд «1995 оной республиканска бюджет тухай» Буряад Республикын Хуулиие өөлүүлхэ талаар хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэгдээ. Республикын финансын министрэй орлогшо К. Д. Эрдынеев элидхэл хэхэдээ, байгша оной эхинһээ республикын бюджедтэ 347,5 миллиард түхэриг орууладаа. Энэнь 1995 ондо хараалагдаһанай 44 процентынь болоно гээд онсолбо. Республикын бюджедтэ мүнгэн зөөри оруулха хэрэгые эмхидхэхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Гадна финансын журамые нариналаг сахиха, түрэнэй мүнгэн зөөриие ашаг үрэгэйгөөр хэрэглэхэ хэрэгые хиналта һуулаар бэелүүлэгдэнэ. Тиймэһээ министерствэнүүдэй, албан захиргаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, хотонуудай ба районуудай захиргаануудай гулваанаа ушаһан дутуу дунданууде дарь усадхаха, нютагай бюджедүүдые гүйсэдхэхэ талаар хэмжээнүүдые абахые уялгалагдаба.

Һүүлэй үедэ республикын агропромышленна комплексдо тохёолдоһон хүндэ хүшэр байдалһаа уламжалан, ажахынуудта ба предприятинуудта кадрнуудые бэлдэхэ ба тэдэнэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Энэ хэрэгые һэргээхын, анхаралһаа алдахагүйн тула республикын Хүдөө ажахын министерство кадрнуудые бэлдэхэ талаар холын хараатай документ—кадрнуудые бэлдэхэ талаар политикын гол бодомжонуудые бүрилдүүлжэ, зүбшэн хэлсэлгэдэ дурадхаба. Энэ асуудалаар республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А. Д. Карнышев, Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо М. А. Спасов, Президент — Правительствын Түрүүлэгшэ Л. В. Потапов гэгшэд үгэ хэлэжэ дурадхалнуудые оруулба. Удаань тус документ баталагдаһан байна.

«Буряад Республикын, Агын ба Усть-Ордын Буряад автономито округуудай хоорондо экономическа болон соёлой харилсаануудтухай» асуудал хараагдажа, Республикын министерствэнүүд, албан зуураануудай дурадхалаар тус округуудтай социально-экономическа харилсаануудые үргэдэхэ тухай Хэлсээнүүдые баталха гээд хэлсэгдэбэ.

Республикын барилгын ба архитектурын министр С. М. Антонов «1995 ондо гэр байра барилгын программые бэелүүлгэ тухай» асуудалаар элидхэбэ. Байгша оной эхинһээ 60,1 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулагдаа гэхэ гү, али энэ жилэй программаар хараалагдаһанай 24 процентынь болоно. Ветерануудай гэрэй барилгада 2625 миллион түхэриг мүнгэн зөөри ашаглагдаа, эрэмдэг бэетэйшүүлэй байха 80 байратай гэр бариндажа эхилэнхэй. Гэхэтэй хамта мүнгэ танганай дуталдаһан, эмхидхэлэй-техническэ хэмжээнэй доошолһон дээрэһээ барилга һайнаар ябуулха арга боломжонууд олгодоногүй гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Барилгада ушаһан дутуу дунданууде усадхаха хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхыень үгэ абаһан «Жилгражданстрой» нэгэдэлэй генеральна директор О. Б. Плоткин, «Улан-Удэтрансстрой» АОгой генеральна директорэй орлогшо А. Г. Шабаганов, «Молодежный» ГОК-ой барилгын управлениин генеральна директор В. Р. Соктоев, Улаан-Удэ хотын захиргаанай гулваагай орлогшо Б. В. Мантатов гэгшэд Правительствада хандаба.

Барилгын эмхинүүдэй, Улаан-Удэ хотын захиргаанай дурадхалнуудые хаража үзэһэнэй удаа энэ асуудалаар шидхэбэри абаха гэжэ хэлсэгдэбэ.

Правительствын заседанида Республикын Конституционно Сүүдэй түрүүлэгшэ О. В. Хышиктуев, Арадай Хуралай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, районуудай захиргаануудай гулваанар хабаадаа.

Заседаниие республикын Президент — Правительствын Түрүүлэгшэ Л. В. Потапов хүтэлбэрилбэ.

Парти ба хүдэлөөнүүдтэ

СОЦИАЛИЗМЫН, СОВЕТ ЗАСАГАЙ, СССР-эй ТҮЛӨӨ

Буряад Республикын коммунистнуудай ажаһайдалда нюлиин 14-дэ шухала үилэ хэрэг тохолдоо. Юундэ гэхэдэ, энэ үдэр Россин Компартиин Буряадай республиканска комитедэй пленум болобо ха юм. Правительствын байшангаа ехэ танхимаар дүүрэн зон суглаа. Энэмнай юрын бэшэ, үргэдхэгдэһэн пленум гэжэ соносхогдоһон байгаа ошуу. Тиимэһээ рескомой гэшүүдһээ гадна эндэ олон коммунистнууд, гол түлөө үндэр наһатайшуул байба. Гушаад, дүшөөд наһанай зон хаа-яал харагдана.

Тэрэшэлэн зоной һонирхол юундэ ехэ байгааб гэбэл, урда үдэрынь Россин компартиин ЦК-гай Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Купцов, ЦК-гай секретарь, Россин Гүрэнэй Дүүмын депутат Н. Г. Биндюков Улаан-Үдэ ерэһэн байжа, тус пленумдэ хабаадаба ха юм. Мүн зүбшэгдэнэн асуудалыньшье шухала. Нэгэдэхеэр, мүнөө үедэ Россида тохёолдоһон политическэ байдал, Россин компартиин ЦК-гай июниин пленумэй, СКП—КПСС-эй XXX съездын дүнгүүд болон партиин эмхинүүдэй зорилгонууд, хоёрдохёор, Федеральна Суглаанда, нютагай зуураануудта болохо һунгалтые үнгэргэхэ талаар партиин эмхинүүдэй зорилгонууд.

Нэгэдэхи асуудалаар элидхэһэн В. А. Купцовые суглараг шад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Энэ хүмнай урда тээнь олон жилдэ КПСС-эй Вологодско обкомой нэгэдэхи секретарияар хүдэлхэдөө, зондо ехэ хүндэтэй байгаа. Партиин 1991 ондо хоригдохоо урид ЦК-гай секретарияар хүдэлөө. Тэрэ ямаршье саарһа шагаангүйгөөр, тон юрын, хүн бүхэндэ ойлгосотойгоор элидхэлээ хээ. Компартиин ЦК-гай мүнөө морилогшо дээдын ноёд тон түрүүн Федеральна Суглаанай һунгалтада бэлэдхэл ябуулха гол зорилготойгоор ябажа байна бшуу.

Мүнөө дээрээ гансал Гүрэнэй Дүүмын һунгалта тухай Хуули абтаад байна гүб даа. Харин Федерациин Советэй һунгалта тухай Хуули абтаадуй байнаар. Юундэб гэхэдэ, Федерациин Советые яагаад бүридүүлхэ тухай элдэб һанамжанууд мүнөө хэлэгдэнэ. Нэгээрнь болобол, Федерациин Советые һунгахагүй, харин Федерациин субъектнүүд болодог республика, хизаар, областьнуудай дээдын хүтэлбэрилэгшэдые бүридэлдэнь томилхо гэһэн удхатай.

Гэбэ-ябашье Федеральна Суглаанда һунгалта зарлаха тухай Президентын Зарлиг августын 17-до абтаха гэһэн мэдээн бии гэжэ В. А. Купцов дуулгаба. Һунгуулиндa бэлэдхэл бодото дээрээ үнинэй эхилэнхэй. Һунгуулиин нэгэдэл хамтаралнууд эмхидхэгдэжэ байна. В. Черномырдинэй, И. Рыбкинэй хамтаралнууд тодороо. Отставкада гараһан генерал А. Лёбедь түрүүтэй хамтаралые Ю. Скоков бүридүүлнэ. М. Горбачевойшье, Б. Ельцинэйшье үедэ Ю. Скоков дээдын тушаалнуудта ябаһан дүй дүршэл, нүлөө ехэтэй хүн болоно. Гэхэ зуура олоной дунда нэрэ хүндэ, алдар суунь багадажа болохо байна. Тиимэһээ Ю. Скоков Молдавиин Днестр шадар байрладаг 14-дэхи армиин командалагша урдань байһан генерал Лебедиие хамтаралайнгаа удридагша болгожо абаһан гү, али абаха хараатай юм ха гэһэншүүгээр элидхэлшэ хэлээ.

Тиихэдэ СССР-эй Правительствын толгойлогшо байһан Н. И. Рыжков баһа өөрын хамтарал байгуулжа, С. Бабурин болон патриотис үзэлтэй үшөө хэдэн бүлэгүүд тэрээндэнь оролсохо хараатай. Профсоюзуудшье өөрынгөө хамтаралаар һунгалтада гараха түсэбтэй.

Дээрэ нэрлэгдэнэн хамтаралнууд бултал мүнөөнэй засагта эсэргүү шэглэлтэй. Энэ ушаһаа тэдэние өөһэдтөө дүтэ гэжэ коммунистнуудай тоолохо дуратай байһаниинь В. Купцовой элидхэлһээ элирэнтэнэ хэбэртэй. Гэбэшье мүнөө тэдэнэр компартитай нэгэдэжэ, һунгалтада гараха дурагүй.

Энэ ушаһаа бодоходо, зүүн гэхэ гү, али Ельциндэ эсэргүү, патриотис гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг хүсэнүүд һунгалтын урда хоорондоо эбтэй гэжэ хэлэхэнь хэсүү юм ха. Иимэ тобшолол мүн лэ элидхэлһээ хэхээр.

Тиин байдалай хэды орёо, ойлгосогүйшье һаа, шиилданхай энэ зангилаае тайлаха хэрэгтэй гэжэ В. Купцов уряалаа. Энээнһээ уламлажан, «капитализмын түлөө гүт, али социализмын гү?» гэһэн асуудал һунгагшадай урда шууд сэхээр табяад, һунгалтада зоной олоороо хабаадалые хангаха ёһотой.

Һунгалта эмхидхэлгын хойноһоо шанга хиналта табиха шухала гэжэ саашань В. Купцов онсолоо. Юундэб гэхэдэ, хиналтын һула газарта засагай түлөөлэгшэд, тон түрүүн «Наш дом Россия» гэһэн В. Черномырдинэй хамтарал, дуу үгэлгын дүнгүүдые халтадтаал гуйбуулхые оролдохо гэжэ элидхэлшэ һэргылээ.

Засагта эсэргүү хүсэнүүдэй үргэн ехэ хамтарал нэгэдэл байгуулха зорилгые элидхэлшэ онсолон зааба. Компарти эгээл олон гэшүүдтэй, эгээл эмхитэй парти гэжэ тоологдобошье, бодото байдалынь тиимэ һүрхэй бэшэ. 1991 оной августын 1-нэй байдалаар Россин компартида бүридхэлдэ байһан 6 миллион 600 мянган гэшүүдэй ойрдоол 550 мянганиинь мүнөө гэшүүн байлгаяа һэргээнхэй. Энэмнай урдань байһанай 10 процентдэшье хүрэнэгүй. Тиигээдшье диилэнхи олониинь ветеранууд гэжэ элидхэлшэ мэдэрээ. Залуушуул мүртэй партида ороногүй. Энэ ушаһаа эгээл эдэбхитэй гэшүүдэй тоо хорохо хараатай.

Компартиин Буряадай рескомой түрүүлэгшэ В. Б. Базаров СКП—КПСС-эй XXX съездын дүнгүүд тухай мэдээсэхэдээ, июлиин 1—2-то урданай СССР-эй газар дээрэхи 21 компарти түрүүшынхээ сугларжа, СССР-ые, ниитэ нэгэн КПСС-ые һэргээхэ бата хүсэлтэй байһанаа мэдүүлээ гэжэ тэмдэглэбэ. Компартиин республиканска эмхиин зорилгонууд тушаа тогтоходоо, элидхэлшэ ерээдүйн һунгалтада гол анхаралаа хандуулаа. Партиин бүхы эмхинүүдтэ һунгалта эмхидхэхэ асуудалаар суглаануудые үнгэргэхэ, коммунистнуудые гэр гэрээр, байра байраар хубаажа, компартиһаа дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай программануудтай зонние танилсуулха. Нёдондоной һунгалтын урда тээ коммунистнуудай кандидадые дэбжүүлхын түлөө гар табилга болоходо, Улаан-Удэдэ ажаһуудаг нюдэнэй хараа муутай коммунист Матвеев гансаараа 1700 гаран хүндэ гар табюулаа. Имагтал 2 хүн арсаа, 1 хүн агитаторые гэшхүүр уруу буулгаа гэжэ В. Б. Базаров мэдээсээ.

Республикадамнай эмхидхэгдэһэн, коммунистнуудай голложо ородог «Социальна үнэн зүб байдал» («Социальная справедливость») гэһэн һунгуулиин хамтаралые ядаралда ороһон багшанар, врачнууд бүгэдөөрөө дэмжэхэ хүсэлэнтэй гэжэ В. Б. Базаров мэдүүлээ. Байдалай доройтохо бүри олонхи зон мүнөөнэй засагта этигэл алдажа, коммунистнууд тээшэ, социализм тээшээ бата найдалтайгаар эрьенэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын гүлваанарай ерэхэ жэлэй эхиндэ болохо һунгалта тухай хэлэхэдээ, мүнөө үедэ имагтал Кабанскда, Ивалгада, Прибайкалида, Түнхэндэ манай хүнүүд гүлваанар байна, харин бусад районуудта хэниие хойшодоо табихада бодожо үзэхэ хэрэгтэй гэжэ В. Б. Базаров тоолоно. Тэрэнэй һанамжаар, бүхы совхозуудаа тараажархёод, нютагайнгаа хүдөө ажахые доройтуулаад байһан Хэжэнгын гүлваа Д. П. Суворов мэтын хүнүүдые саашадаа һунгажа яашье болохогүй. Улаан-Удэдэ В. И. Яковлев (мүнөө Президентын, Правительствын аппарадай хүтэлбэрилэгшын орлогшо) үйлэдбэри мүртэй мэдэдэггүй аад, хотын өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын гүлваагай туташаала дүрташана гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Ельцин, Черномырдин засагта дахин орохоёо юундэ оролдоноб гэжэ асуугаад, һунгалтада булигдаа һаа, засагта шэнэ хүнүүдэй ерэхэдэ, сүүдлүүлэгдэхээ тэдэнэр мэдэнэ ха юм гэжэ элидхэлшэ харюусаа.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ компартиин райкомуудай секретарьнар, Загарайн — В. И. Сафронов, Октябрьска—А. С. Ендрихинский, Сэлэнгын— В. Д. Жамбалов болон бусад үгэ хэлээ. Зүбшэгдэнэн асуудалнуудаар абтаһан тогтоол соо ажалшадые үнэн хамгаалдаг, Соведүүдэй засагые, СССР-ые һэргээхын түлөө оролдодог кандидадуудые дэмжэхэ, Социальна үнэн зүб байдал» гэһэн һунгуулиин нэгэдэлэй программые зохёогоод, зүбшэн хэлсэхэ, «Коммунист Бурятии» газетые һайжаруулха гэжэ бэшээтэй.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

БУРИ ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭ УЯЛГАТАЙБ

...гэһэн үдэртэйм, «Хани барисаан» ...оор шагнагдаһантаймни дашарамдаан, намайе амаршалһан промышленностой предприятинуудай, хүдөө ажахын ...нуудэй, организацинуудай, эмхидхэлнуудай ажалша коллективууд, бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй ...ясхалан хүргэнэб. Таанадай гүн ...лэй һайн һайхан үгэнүүд экономикоёо тогтууритай болгохо, шэлжэн оролгын үсын зорилгонуудые шидхэлгэдэ обществоёо нэгэдүүлхэ талаар Буряад Республикын Правительствын бэелүүлдэг политикада этигэл найдал түрүүлнэ. Амаршалгынтай халуун дулаан үгэнүүд бүри һайнаар хүдэлхыемни намайе уялгална.

Л. ПОТАПОВ.

Адууһа малда—элбэг тэжээл

ХҮЛЕЭХЭ САГ ҺАЛАА

...ондо аймагай хүнахын управлениин ...илэгшэд, мэргэжэлтэй ...тоолжо гаргаһанай ...дэхи колхозууд, совхозууд ...бусадые хүдөө ажахынууд энэ зундаа ...ааһалнууд энэ зундаа ...ритнер үбэ, 800 центнер ...гоной гурил, 400 ...набшаһата тэжээл ...ардан абаха зэргэтэй. Урдаа...нуудтэй сасуулхада, ...ааһаан һураггүй доошорожо...

...лхэдэ, арбаад жилдэ аймагай ажахынууд үедэ 200—250 ...центнерһээ бага бэлдэгдэжэ ...шажа абадаг һэн. Харин ...хөдөө ажахынуудай ...тоо толгоин ...гэжэ ...ааһаа ...ааһаа ...ааһаа

Зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэе!

БУРУУГАА БУЛШАНТАЙ, ДААГАЯА ДАЛАНТАЙ БОЛГОЁЛ

Шэрүүн хүйтэн байгаалиин уларилтай холын хойто зүгэй Хурамхаанай болон Баргажанай аймагуудта малай үбэлжэлгын хэзээдэшье хүнгөөр үнгэрдэггүйнь бултанда мэдээжэ юм ааб даа. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ олохон ажахынуудная бүдүүн тэжээлээршье, таряа талханай зүйлнүүд болон һолоомооршье, мүн бусад тэжээлэй зүйлнүүдээршье хүсэд хүрэмөөр хангагдаагүй һэн.

Хүнтэйнгөө талада үргэн олон полинуудтай Уланай болон Баян-Голой ажахынууд таряанай ургаса мүртэй хуряажа шадаагүй бөлэй, Тиихэдэ Шитханай совхоз үбһэшье багатайгаар, таряа талханайшье зүйлнүүдээр хоморхон хүйтэн үбэлые дабажа гараа. Иимэ бэрхэтэй байдалда ороһон эдэ ажахынууд үбэлжэлгын эхилхын урда тээ үхэр малайнгаа тоо толгойень яһалахаар хороохо ушартай болоо.

Хүндэ хүшэр байдалда ороходоо, манай ажахынуудай мэргэжэлтэд малай үбэлжэлгые гарза хоролто багатайгаар дабажа гараха, энэ талаар бодото хэмжээнүүдые саг соонь абаха гэжэ яһала оролдолго гаргаа гэхэ байнаб. Бэшэ ондоо арга шэлэхэ, гэдэргээ сухариха эрхэ манда үгтөөгүй. Бүхы бии байһан арга боломжонуудаа бэдэржэ, эргээнһээ нилээд оролдолго гаргаабди.

Малай үбэлжэлгын эхин дээрэ эгээл барагшаг бэлэдхэлтэй гэжэ һанаһан Хилганын колхоздо аймагайнгаа малшадые суглуулжа, тэдэнэйнгээ урдань тодорхой зорилго табяа һэмди. Сэхыень хэлэхэдэ, хилганынхид энэ суглаанда эрхим бэлэдхэлтэй гэжэ һанаһан Хилхаруулжа, зарим ажахынуудта һайн жэшээ харуулжа шадаа. Эндэ бэшэ ажахынуудта харуулхааршье, халан абахааршье юумэн яһала олон, бэлэдхэлэй жэшээ болохоор барилгануудшье богони саг соо бүтээгдэһэн байгаа юм. Хилганынхид мүнгэ зөөриин талаар бултандал адлирхуу байдалтай байбашье, үбэлжэлгын урда тээ бүхы арга шадалаа элсүүлжэ, арга хургаяа бэдэржэ, уридшалан хэрэгтэй хэмжээнүүдые абажа шадаа бшуу. Жэшээлхэдэ, халуун намарһаа хойшо бүхы бэлэдхэһэн үбһээ, һолоомоёо отаранууд болон гүүртэнүүдтээ зөөжэ абаһан байна.

Нимэ хэмжээнүүдые абаһаниинь һүүлдэ үбэлжэлгын үедэ хэды ехэ туһа, тулгуури боложо үгөө гээшэб? Үнэн дээрээ үбэлэй үедэ хэгдэдэг бүхы зөөбэриин ажалынь намартаа хуу хэгдэжэрхиһэн байгаа ха юм.

Энээнэй ашаар колхозой механизаторнууд түхэреэн үбэлдөө трактор, машинануудаа заһабарилжа гараха арга боломжо олоо гэхэдэ, алдуугүй. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ гансал Хилганын колхоз һу үйлэдбэрилхэ хэмжээгээ 14 процентээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна гээшэ. Бүхы малай түлшье һайнаар абтажа, үбэлэй үедэ тэдэнэй гарзань элитээр доошоо ороо. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ Хилганын колхоздо оройдоол хоёрхон толгой эбэртэ бодо мал гарзада оруулагдаа.

Үбэлжэлгэдэ барагаар бэлдэһэн «нюусанууд» тухайгаа колхозой түрүүлэгшэ Л. Б. Ванюшкина өөрөө нигэжэ хөөрэнэ:

— Үнгэрэгшэ зундаа үертэ ехээр ороһон дээрэнээ оройдоол 4500 центнер үбһэ бэлэдхээ һэмди. Мүнөө тэрэнэйнгээ 7 һүриень хурлажа, ерэхэ үбэлжэлгэдэ дахинаа хэрэглэхэбди. Үбэлдөө отара ба гүүртэнүүд нэгэшье үдэр үбһэгүйгөөр байгаагүй. Үбһэеэ гамтайгаар хэрэглэхэ хэрэгтэ намартаа ехэ элбэгээр суглуулагдаһан һолоомомнайл нилээд туһа боложо үгөөл даа. Ехэнхи үбһээ имагтал түрэхэ малдаал эдюулдэг байгаабди. Хэды тиибэ-яабашье, хүдэлжэ байһан хүнүүдэйл хүсэл оролдолгоор лэ хүшэр үбэлжэлгэ дабагдадаг байна ха юм. Нэгэл зорилготой, нэгэл һаналтайгаар ажалаа бүтээхэ гээшэмнай бүхы амжалтануудаанмнай эхин үндэһэниинь боложо үгэнэ бшуу. Зоной-гоол хүсөөр, тэдэнэйл дэмжэлгээр ажал хэрэгнай урагшатай ябана.

Залуу түрүүлэгшын хэлэһэн эдэ үгэнүүдтэ үнэхөөрөөшье үнэншэмөөр.

Гэбэшье, аймагайнай олохон ажахынууд үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ ехэл хүшэр хүндэ эрхэ байдалда үнгэргэбэ. Удаан үргэлжэлдэг ута унжагай үбэлжэлгын үедэ адууһа малай тоо толгой нилээд үсөөрүүлэгдээ. Һаамхай үнеэдэймнай һу шэмэньшье эридээр доошолоо. Урдахи жэлэй үбэлжэлгэтэй зэргэсүүлэн сасуулхада, аймагайнай һу һаалиин фермэнүүд сагаан эдеэ үйлэдбэрилгээ аяар 49 процентээр бага болгоһон байна. Адууһа малайнай гарза, хоролтошье дээшэлэнхэй.

Уланай колхоз һу һаалияа 73 процентээр доошолуулаа, 213 толгой үхэр мал гарзалуулаа, Шитханай совхоз 64 процентээр бага һу һаажа абаа. 215 толгойгоор үхэр малаа хороогоо. Адууһа малаа хорожо, малайнгаа ашаг шэмыень абажа шадахаяа болёод байхада, ямар салин хүлһэн түлэгдэхэб даа. Мал ажал дээрэ хүнүүдэй хүдэлхэ үүсхэл, эрмэлэзэлшье мүнөө һаланхай гэхэдэ болохо. Урдандаа һаалишадта шанга эрилтэнүүд табигдадаг, мүрысөөнүүдэй дүнгүүдээр мүнгэн шангууд, үнэтэ бэлэгүүд барюуладгадаг байһан гээшэ. Онсолон хэлэхэдэ, мүнөөнэй хүндэ хүшэр эрхэ байдалда ажахы бүхэндэ малшадтаа али болохо аргаар анхарал табигдадаг байна. Дэлгүүрэй экономикын мүнөөнэй үедэ мэтээр малшадтаа туһалха, тэдэнээ урмашуулха хэмжээ ябуулгануудые абаха гээшэ айхабтар ехэ удха шанартай. Хамаг эрилтын табигдахаяа болёод, мартагдажа орхигдоод байхада, ажалай гурим, журамшье һуладаа.

Харин нимэ байдалые удаан тэсэхэ арга һалаа гэхэ хэрэгтэй. Нимэрхүүгээр ажалаа бүтээжэ байһаал, бүхы нааһандаашье олзо оршотой ажаһууха арга олохогүйбди.

Зунай зохид сагта, зүлгэ элбэг ногооной үедэ, адууһа малайнгаа ашаг шэмыень хүсэдөөр абажа шадаагүй һаамнай, ямар олзо оршо хаанаһаа бии болоодхихоб даа?

Тээмэндэ ажахынуудай адууһа малаа зунайнгаа бэлшээридэ гаргаха багаа ынь тэдэниие дахяад Хилганын колхозой һу һаалиин фермэ дээрэ суглуулжа, шангахан хөөрэлдөө хээ һэмди. Аймагай захиргаанай болон хүдөө ажахын управлениин зүгһөө эрилтэнүүд табигдажа, туһаламжын хэмжээнүүдые саг соонь абахаар хараалһан байнабди.

Энэ хабартаа Баргажанай аймагай олохон ажахынууд үбһөөр багашаг байһан дээрэһээ эртэ хабарһаа, сахаһай һаял хайлахатайнь сасуу һубай малаа, хонидоо холын зунай бэлшээридэ нүүлгэхэ ушартай болоо һэн. Тиигэжэ Шитханай, Үүрэгэй болон Уланай малшад үшөөл эртүүр хүйтэншэг байхадань, зуһаландаа нүүжэ ошоо бүлэй. Хабарнай хүйтэншэгөөр ороожо, хүнүүдтэшье, мал адуулгандашье нилээд хүндэхэн байдал тохёолдуулаа. Зүгөөр залуу малнай хабараа зохидоор дабажа, хүхэ ногоон дээрээ гарэжа, тамир тэнхээгээ һаял абажа, таргалха шатадаа хүрөөд байна. Хилганын колхозой залуу хонишон Ю. В. Сантуев 400 толгой һубай түлгэнүүдые харууһалхаяа апрель соо Онсо мүрэнэй эрьедэ, «Хара уһан» гэжэ газарта нүүжэ ерээд, нэгэшье гарэа хоролтогүйгөөр хонидоо ногоондонь гаргаба. Шитханай совхозой дүршэл ехэтэй малшан Н. Мишаринай залуу малай үүртэ, Баргажанай совхозой үнинэй малшад Н. Г. Распоповой гүрэндэ мяхан болгожо тушаагдаха үхэрнүүдэй, В. П. Коноваловай гунжадай гүүртэнүүд «Хүхытэ», «Дандалык», «Хүхэ уһан» гэхэ мэтэ холын бэлшээринүүдтэ зөөжэ ерэһээр, яһала һайнаар малаа таргалуулжа байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, зулгы зунай үеые ехэ һу һаалиин хаһа гэжэ дэмыдэ хэлсээгүй ѳнотой. Нёдондо зундаа Баргажанай һаалишад июнь һарада бүхыдөө 2712 центнер, июль соо—3410, август һарада—3054 центнер һу һаажа гараһан байха. Һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 350—400 килограмм һүн һаагдаа бэлэй. Теэд энэмнай һайн үрэ дүн гэхын аргагүйл даа. Урдань туилагдадаг үрэ дүнгүүдэй мүнөө тэн хахадыеньшье һаахаяа болёод байнабди. Мүнөөнэй сагта табан хушуута мал үсхэбэрилхэдэ, эгээл олзотойнь эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгэ болоно. Илангаяа һу үйлэдбэрилжэ, сагаан эдеэнэй зүйлнүүдые ѳөһэдөө буйлуулаад, худалдажа шадабал, хоолойгоо тэжээхээр арга боломжонууд бии. Зүгөөр энээниие манай малшад үшөөл һайнаар ойлгоногүй хэбэртэй. Шадажа эмхидхэбэл, сагаан эдеэнэй зүйлнүүдые үбэлшье, зуншье илгаагүй үйлэдбэрилхөөр арга боломжонууд олдохол байна бшуу. Хоёрдохёор, сагаан эдеэнэй зүйлнүүд хэзээдэшье сэнгээ алдахагүй.

Саашань малшадаа зунай байрануудаар һайнаар хангаха, тэдэнэйнгээ байдал һуудалыень хайжаруулха, ажалыень хүнгэдхэхэ гэхэ мэтын ажал зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй онсо харюусалгань болоно. Зундаа ехэ продукци абахын тула малдаа, хонин һүрэгтөө хэрэгтэй дабһа, бэшэшье минеральна нэмэлтэнүүдые эдюулхэ, тэдэниие халдабарита болон инвазионно үбшэнүүдһээ һэргылхэ, эбэртэ бодо малаа һоно, батаганаанһаа хамгаалха гэхэ мэтэ ажал хэрэгүүд саг дарыдаа шиидхэгдэхэ ёнотой. Эдэ бүгэдэдэ гол анхаралаа табижа, хэрэг дээрэнь бэслүүлжэ шадабал, зунай үнэгүй тэжээл дээрэ ехэ һу һаажа, үндэр шэгнүүри туйлажа, олзо оруулха аргануud бии. Таатай зохид энэ сагые алдангүй, одоол «буруудаа булшантай, даагадаа далантай болгоёл» гэжэ бүхы малшадаа уряалха байнаб. Сагаан эдеэн салгидажа, тоһон, аарса бозо элбэгжэхэнь болтогой!

Л. ИВАНОВ,
Баргажанай аймагай худөө ажахын управленниин ахамад зоотехник.

Агуу Илалтын 50 жэл

ШАРГАМНАЙ ГАЗАРДАА ГЭЭД

Дэлхэйн хоёрдохи дайе эхилһэн фашис Германиин нинслэл — Берлинэй шатанхай рейхстаг дээрэ Илалтын тугай, совет тугай налбан хиидэхэдэ, фашизм дарагдаа, һалан һалаа гэжэ олон миллион зон этигэһэн байгаа. Этигэхэ эрхэтэйшье байгаа һэн. Дэлхэйн хоёрдохи лайнай һүүлээр үнгэрһэн табин жэл соо хүнүүдэй шэнэ үе үдэжэ гараа. Энэмнай, илангаяа хубилган шэнэдхэлтэ гэдэгһээ эхилээд. һүүлэй арбан жэл соо ажабайдалай замда гарагшад ямар үзэл бодолтой хүнүүд бэ? Илалтын тугые, Эсэгэ оронойнгоо нэрэ хүндые саашань үргэжэ ябаха хүнүүд ургана гү гэһэн асуудал аха зоной һанаа зобооно. Энэ һүүлшын арбан жэлэй хуймаан худхалаан соо берьбо дээрээ бодоошод урдаа харагдаһан ялас гэмэ тодо аласай зорилго хараагүй, үзэл номолой болон оюун бодолой хоюосон талада үдөө. Ажабайдалай адираатай орёо замда ороно мүнөө ябаашадта зүб харгы шэлэн олоходонь, үнгэрһэн түүхэдээ зүб сэгнэлтэ үгэхэдэнь засагай газар, хэблэл, мэдээсэлэй зургаанууд, юумэ мэдэхэ аха зон туһална гү?

Ажаглан хэрэжэ ябахадэ, үглөөдэрэй ѳөхэнһөө, мүнөөрэй уушхан дээрэ гэһэншүүгээр аласай нигүүлэсхы һайн һайхан дээдэ сэльхэл гаганагүй, үдэрэй талаһаа гарахые бодогшод, хомхолсохы сэдьхэлэй хара манан соо тархяа эрьеэшэд олошоржо байһан янзатайгша.

Россин Федерацийн ба Буряад республикын худөө ажахын үйлэдбэри унаһаар, гурбан жэлээр гэдэргээ хаягдаад, жараад оной эхиндэ бусаад, үхэжэ хосорхын туйлда хүрэшоод байнхай. Холо бэшэ хормой дорохи жэшээнүүд, Улаан-Удэһөө Хлагта ошодог харгын 14-дэхи модон — үүлтэртэ үнеэдэй. Ивалгын дасанай наанаа тугалай комплекс гэдэг манган томо барилгануудые баряад, эрдэмэй технологёор үүлтэртэ үхэрнүүдые үсхэбэрилжэ захалаабди гэлдээ бэлэйбди. Мүнөө харыт? тэндэмнай юун үлөөб? Дайн дажар болоогүй. Үсэгэлдэрынь баряад. үглөөдэрынь эблэжэ байхадаа, залуу үетэнөө ямар жэшээ дээрэ һургаха, хүмүүжүүлхэ болонобибли? Эдэ комплекснуудые бодхоохын тула хэды ехэ мүнгэ Совет засаг та бидэнэрэй түлэдэг албан налогһоо гаргашалнаб? Хэды ехэ цемент, хюрөөдэмэл модон, түмэр түлэгэ, хүнэй ажал хии хосорбоб? Хэдэн миллион хирпиисэ, шифер хосоржо, умхиржэ хэбтэнэб? Арад зоной зөөрөөр бүтээгдэһэн эдэ барилгануудые һандааһанай түлөө хэн харюусааб?

Реформо гэмтэй гү? Тиимэ хүн, тушаалтан харюусаа гэжэ газетэнүүдтэ уншаагүйб. Нимэрхүү байдал бусадшье нютагуудта олдохол байха. Залуу үетэндөө иимэрхүү ядаруу байдалаа юун гээд тайлбарилха болонобибди? Олоной зөөриие эзэгүй болгон хаягшад ямар зэмэ амасааб? Үгы. Зариманиинь худөө ажахын габьлата худэлмэрилэгшэ гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ гэжэ үншаа бэлэйб. Илалтын табин жэлэй ойдо бахархан хэлэмээр, хурга догоодомо нэгэшье һайн юумэ худөөгэй байдалда олоногүйб. Алдуурбал, һайн бэлэй.

Совет залуушуулай фашизмда эсэргүүгээр хэһэн эрэлхэг баатар тэмсэлшэдһээ гансал Зоя Космодемьянскаягай нэрэ дурдагдана. Тиихэ мүртөө Зоя гээшэ эрэлхэг зоригтой совет тагнуулшан, комсомолой гэшүүн, Советскэ Союзай Герой гээд харуулнагүй, харин хардалгада ороошын гэр бүлын басаган байһан юм гээд онсологдоно. Харинаа добтолон ороһон харатан дайсан фашизмые бута сохихын тулада совет хүнүүд ами наһаяашье, зөөри зүүдхэлээшье тамнадаггүй байһаниень бидэнэр һайн мэдэнэбди. Дайнай жэлнүүдтэ гансал Буряад-Монголһоо 158 ваган бэлэг, хамта дээрээ 59 миллион түхэригэй эдеэ хоол, хубсаһан дайлалдажа ябаһан сэрэгшэдтэ эльгээгдэһэн байдаг. Дайнай түрүүшын үдэрһөө эхилээд 1944 оной декабриин нэгэн хүрэтэр Буряад-Монголой АССР-эй ажалшад 67 миллион 73 мянга гаран түхэриг мүнгөөр, тэрэ тоодо танкнуудые бүтээлгэдэ 23 үлүүтэй миллион түхэриг, дайшалхы самолёдуудые бүтээлгэдэ 26 шахуу миллион түхэриг Эсэгэ орондоо үргэһэн байдаг. Нимэ үндэр патриотическа хүдэлөөн бүхы Союз соо болоо.

1942 оной июньдэ бүхы Украина, Беларусь, Прибалтика, Ставрополийн, Краснодарай хизаарнууд, Крым, Ростовско область дайсанаар эзэлэгдэнхэй. дайнай урда тээхи промышленностийн бүхы продукциин дүшэн хоёр процентые гаргадаг байһан газар дайсанай гарта орошоод байнан юм. Манай фронт ошожо ябаһан бүхы замда Эрхүүһээ эхилээд, Волгодо хүрэтэр урдаһаамнай заводуудай түхеэрэлгэнүүдые тэ'һэн платформонууд, вагонууд таһалгаряагүйгөөр ороной зүүн хубиру. Сибирь тэшэ ябажал, ябажал байгаа бэлэй. Хамгаа дээрээ хоёр мянга табан зуун ерэн гурбан промышленна предприятинуудые. үндэр мэргэжэлтэй арбан миллион хүдэлмэришэдые шэнэ газарта асаржа бариад, фронтдо хэрэгтэй һомо, хэрэгсэл, буу, самолёт. танкнуудые дары түргэнөөр бүтээжэ захалһан байна. Байха гэргүй, хаярын сагаан талада асаргдаад. үдэр һүнине мэдэнгүйгөөр ажаллажа. Илалта шэрээлсэһэн эдэ совет хүнүүдэй баатаршалга тухай һургуулийн учебник соо юуншье хэлэгдэнэгүй.

Фашис дайсадые һүнөөн дарахаяа дайнда мордоһон аханараа, эсэгэнэрэй һэлгэжэ, хүдөө нютагуудай хэдэн мянган басагад, залуу бэреэдүүд трактор, комбайн шудалаад. жолоодожо һураа һэн. Тэрэ үеын трактор, комбайнууд мүнөөнэйхидэл рычаг дараад лэ, хүдэлшэдэг бэшэ, булшангай хүсэн байнал гэжэ эрьюулжэ хүдэлгэдэдэг, хүсөөр ахирханууд, мөөртэй ХТЗ, ЧТЗ-нүүд байһан юм. Тиибэшье һаань, манай басагадууд түнхяргүй. Түмэр хүлгүүдые шадамар бэрхээр жолоодожо һураа һэн. Республика соомнай 129 комсомол-залуушуулай тракторна бригада, комбайн ябуулдаг 67 агрегат дайн соогуур тон һайнаар ажаллажа, алларта ажалаараа сууда гараа бэлэй. Һайн, һайн морид сэрэгтэ татагдаһан байгаа. Хабартаа сараар, һубайрһан томо бэетэй үнеэдые паарлажа анзаһанда хүллөөд, газараа элдүүрилхэ ушарнууд яһала олон байгаа. 1944 болон 1945 онуудта хабарай тарилга хэжэ байхьень оло дахин хараһан байдагби. Мүнөө миниий хөөрэхыемни Цырен-Дулма, Цырма абгайнар зубшөөхэл байхат. Таанад. Гулаг-түрмэнөө айгаад бэшэ. харин баруун фронтнууд дээрэ шуһаяа ашхан Гэсэрэй гушан гурбан баатартал Эсэгэ ороноо хамгаалжа ябаһан үбгэдүүдтэ, аха дүүнэртээ хоол хүнэнэ бэлдэхэмнай гэжэл улаан аминтаяа сасуулан ажаллаг байгаалта даа. Совет патриотизмын үльгэр жэшээ ара талада ажаллажа байһан колхознигууд, МТС-үүдэй трактористнууд, комбайнернууд, дайнай гал дүлэн соогуур Илалта шэрээлсэһэн таанарай хайрата хани нүхэд, аха, дүүнэр лэ харуулжа ха юм даа. Үнэниеньь аша, зээнэртээ хөөрэжэ үгыт.

Дүшөөд оной түрүүшын хахадай тамын зоболон соогуур, хүдөөдэш, дайнда-шье шүлыень садатараа уужа сэнэг бодол ороһон хадаа совет патриотизмые, минии сасуутанай: хүбүүд, басагадай гэгээн дэмбэрэлтэ хэрэгүүдые бузарлаһан, муушалан бэшэһэн хүнүүдые дорой долигууд гэхэ байнаб. Магад сэгнэлтэеэ хэтэрүүлбэ гүб? Хүлисэгты. Оронойнгоо түүхые, эсэгэнэрэйнгээ, эхэнүүдэйнгээ бүтээһэн ажал, Эсэгэ ороноо ами голоороо абарһан, хамгаалһан хүнүүдые иимэ доройгоор, тон буруу харуулһан ябадалтай эбэсэхэ аргамни үгыл. Яагаад залуу үетэмнай — ашанар, зээнэрнай, үхибүүднай аха захаяа хүндэлжэ һурахаб даа? Архида оролгон, бар хүсэнэй ажалһаа хулжалган, хара тамхи таталган хаанаһаа эхитэйб, хэд, али ороннһоо манда зорюутаар энэ муухай үзэл эльгээнэб? Бодожо үзыт. Алим бэ манай талаһаа тон зүб, сэсэн сэбэр номнол дурадхалга.

Хүн түрэлтэнэй аюулга дайсание үй бута сохиһон Советскэ Союз байһан газарта бололтой гү? ёрдохи дайе эхилэ гүрэнүүдые 2 бүүд. басагаа наһаар фашизм хүн түрэлтэн һэн. Фашизмта Россин Зэбсэгтэ Хүсэ ральна штаба сэлдэ Россин шын тодоруулаа сэгтэ хүсэнүүд гэлтэнь 8 мил тан 400 хүн хаагшадай сп совет сэрэгшэ тоодо манай дүүргэн һоо дүшэ мянг мнин ехэ аха хурайхай хоёр үгөө юм. Совет хэн шахуу га до ороһон бай

Нимэ ехэ с мые иланаа бии болохо үз юм аал гэжэ хэ хүнүүд х асуужа болох

Гушаад онд манда фашизм өөр хүсэ ор рээ гараад, т таа оруулаа гүй, хүдэлмэр гүй хүнүүдэй болоһон байг һал нимэ байдаг байнхай. Залуу дал хүгжэхэ гүй мүхардаа байгаа. Манай гаань: Герман буци түлэхэ ш шын тодоруулаа сэлдэ ёһоор, сэгтэ хүсэнүүд гэлтэнь 8 мил тан 400 хүн хаагшадай сп совет сэрэгшэ тоодо манай

Раиса ГЕОРГИЕВНА СОРОКОВИКОВАЕ Хэрэн болдо ехэ, багагүй һайн мэдэлтэй, хүндэлдэг гэсэн, ажалдаань харахада, хатуу үнэтэй, хара нюдэтэй, ямар лэ ородшье, бурядаймаа аргагүй байдаг.

Тиндэ гэхэдэ, тэрэнэй ут үнинһоо буряад зонтой барагдаһан түүхэтэй. Хүн бүрэдаар хөөрэлдэ, ажаралтайгаар шагнадуужа абадаг. Раиса Георгиевна нигэжэ хэлэ, «Би буряадаар үгэ хэлэ, хөөрөлдөжэшье шадаа». Тиндэ буряад баян хэлые сайн мэдэхэ, Тэрэнэй эхэ эрдэм шудалаашьегүй һаа, ямар ухаатай һүбэлгэн болохыг туладаа басагаяа эрдэм болгохын тула бүхы шадалаа гаргаһан байна.

Ажалынь нютагтаа бэлигтэй, ухаатай модошо дархан болой. Тиимэ һэн тулдаа айлнуудайнгаа дуурэдэг һэн. Ажахынь модошо дархашуулсан, Георгиевналээ дамжуулан ажалладаг байдаг.

Оной 1953 ондо Хэрэнэй нүхэр Сергей Георгиевичтэй, Сергей Георгиевичтэй, Раиса Георгиевна Сергей Георгиевичтэй, Раиса Георгиевна Сергей Георгиевичтэй, Раиса Георгиевна

Шэнэ мэргэжэлнүүдтэ hураха гэбэл ...

Буряадай хүдөө ажахын академи эрдэм hуралсалай-үйлэдбэриин бүхэли комплекс, эрдэм болон соёлдэлгэрүүлгын гуламта болодог гэжэ хэлэбэл, зүбтэй байха.

Комплексын бүридэлдэ hуралсалай 6 факультет, эрдэм шэнжэлэлгын сектор, 40 кафедра (тэдэнэй 21 филиал үйлэдбэридэ хүдэлнэ), бэсэ дааги юридическэ эрхэнүүдтэй болоhон «Байгал» гэжэ hуралсалай ажахы болон кадрнуудай түб (ФПК байhан) ороно. Буряад Республикада дахяд hэргээгдэн байгуулагдаhан кадрнуудай мэргэжэл нарижуулан дээшэлүүлгын институт, Могойтодохи бага курснуудай филиал, Шэтын областиин Красночикойско агротехническэ лицей, Буряадай Ербановай нэрэмжэтэ совхозколледж, Ивалгын гидромелиоративна техникум, Хэжэнгын агротехническэ лицей болон Буряадай ниитэ эрдэмэй табан hургуули хэлсээнэй үндэсөөр академиин бүридэлдэ ороно. Мүнөө эндэ 4321 оюутан hурана. Урдахи жэлнүүдтэй сасуулха болоо hаа, энэмнай багашаг гоо. Институдай байгуулагдаhанhаа хойшо 22 мянган мэргэжэлтэд бэлдэгдээ.

1995—1996 hуралсалай жэлнүүдтэ шэнэ мэргэжэлнүүдтэ («Газар эсхэмжэлэгшэ», «Ургамалай продукци хадагалалга болон болбосоруулга», «Хүдөө ажахын үйлэдбэриин технологи», «Хүдөө ажахын продукци болбосоруулгые онhожоруулга»), hургажа эхилхэнь. Ветеринарна медицинын факультедэй бааза дээрэ «Ветврач—зооинженер» гэhэн мэргэжэлдэ бэлдэлгэ эхилэнхэй. Энээнhээ гадна агрономическа факультедтэ «Агроном-овощ ургуулагша». зооинженериэ факультедтэ «Мал ажахыда ба ан үсхэбэрилгэдэ үүлтэр hайжаруулха талаар зооинженер», экономическа факультедтэ «Гадаадын экономикын ажал ябуулгые эрхилхэ талаар экономист ба менеджмент» гэhэн мэргэжэлнүүд бии болгогдобо.

hүүлэй үедэ hуралсал мүнөөнэй хэмжээндэ хүрэмөөр эмхидхэгдэнэ гэжэ тэмдэглалтэй. Жэшээлбэл, hүүлэй гурбан жилдэ модульно hуралсал амжалтатайгаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Шэнэ аргануудай нэбтэрүүлэгдэхэдэ, оюутадай эрдэм мэдэсэ дээшэлнэ ха юм. Электроннотоболгын техникэ олон болгогдонхой.

Хүдөө ажахын академиин шэнэ мэргэжэлнүүд тухай үшөө ехэ юумэ дэлгэрэнгы гээр мэдэхые хүсэбэл, дээрэ дурсагдаhан факультедүүдтэ хандагты.

Д. ЭРДЫНИЕВА.

АМТАТАЙ ДАА

Аймагай түб hуурин — Баргажан тосхоной эдеэ хоолой магазинуудта хирэ хирэ болоод амтатайхан колбаса наймаалагдажа эхилээ. Энэмнай нютагай эд хэрэглэгшэдэй оролдолгоор Бага-Үүрэг hууринда колбасагай цехэй гаргаhан продукци гэшэ.

Цехэй хүдэлмэришэд халаанай туршада 500—600 килограмм колбаса үйлэдбэрилжэ, наймаанда эльгээнэ ха юм. Эдэнэрэй дунда шанагдаhан, дутуугаар сонгоогдоhон хоёр ондоо колбаса, сардельке, сонгоогдоhон хабhан, шүлэ шанаха яhанай бүтархай болон бусад зүйлнүүдые хүн зон ехэ дуратайгаар худалдажа абана. Мүн тус цехэй хүдэлмэришэд заграха сонгоохо, hүнhөө зөөхэй, ээзгэй гаргаха, алим жэмэс, овощ консервэлхэ арга шадалтай юм.

Гадна Үүрэгай энэ цехтэ үмсынгөө малай мяхаар колбаса үйлэдбэрилүүлхэ аргатай болообо. Энэ хадаа хурим түрэ хэхэ, олон зонине хүндэлхэ болоходо шухала, хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйл бэлдэхэдэ аргагүй туhатай бшуу.

Манай корр.

XVII жаранай модон хүхэгшэн гахай жэл (1995-1996 он)

ЗУНАЙ ДУНДА ХАРА МОРИН hАРА

Буряад литэ	27	28	29	30	1	2	3
Европын литэ	24	25	26	27	28	29	30
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа hара понед	Мягмар Марс вторник	hагда Меркури среда	Пүрбэ Юпитер четверг	Баасан Солбон пятница	Бимба Сатурн суббото	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	улаан луу	улаагшан могой	шара морин	шарагшан хонин	сагаан бишэн	сагаагшан тахяа	хара нохой
Мэнгэ	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан
hуудал	үhан	уула	модон	хии	гал	шорой	түмэр

Гарагай 2-то буряад литээр 27 (июлин 24).

Улаан луу, 3 хүхэ мэнгын, yhанда hуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, лусуудта үргэл үргэхэ, хэшэг даллага абаха, эм найруулха, эм залаха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бодхоохо, буян хэхэ, замда гараха, эhээбэри табиха, тараг бэрихэ, айраг халааха, наhа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, дайсаниие болон ада шүдхэр дараха, түмэрөөр уранай зүйл бүтээхэ мэтын үйлэнүүдтэ hайн. Зүгөөр газар малтаха, модо отолхо, хюрөөдэхэ, hубаг малтаха, ехэ yha гаталха, загаhа бариха, шахаа тангариг абаха, онгосо, hала дархалха, хүнэй шуhа ханаха, төөнэхэ, hүрьhэ зөөлэрүүлхэ, тангариг абалсажа, нүхэд болохо, бэри буулгажа, түрэ хэхэ, ном шагнаха, шөнэ хубсаhа үмдэхэ мэтые тэбшэхээр гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал, амгалан байдал оршохо.

Гарагай 3-да буряад литээр 28 (июлин 25).

Улаагшан могой, 2 хара мэнгын, хада уулада hуудалтай үдэр. Бурхан тахиха, сахиха, лүн абаха, ваджрын уншалга бүтээхэ, лусуудта үргэл үргэхэ, үбшэ аргалха, мал үүсэлхэ, морь, сар hургаха, гэрэй hуурн табиха, hэеы гэр бүрихэ, нүүхэ, дайсаниие болон ада шүдхэр дараха мэтэдэ hайн байха. Зүгөөр эм найруулха, бэри буулгаха, замда гараха, наhа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, модо отолхо, бороогой yha тогтоохо, гэрhээ зөөри гаргажа, хүндэ үгэхэ, засагаа хэрэглэн хүниие баhаха, доромжолхо, гүрэм уншуулха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, ноёной танхимда зарга барилсаха, ехэ хэрэг эхилхэ, ном уншаха мэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал, хэрүүл хэлэн гараха, тэмсэл болохо.

Гарагай 4-дэ буряад литээр 29 (июлин 26).

Шара морин, 1 сагаан мэнгын, модондо hуудалтай үдэр. Тэнгэридэ мүргэхэ, үргэл үргэхэ, бурханда мүргэхэ, лусуудта үргэл үргэхэ, аршаанаар угааха, зүүдхэл зүүхэ, модо hуулгаха, газараа заалгаад, гэрэй hуури табиха, харгын хани бэдэрхэ, үнэн сэхын тангариг үргэхэ, дайсаниие болон ада шүдхэр номгодхохо, тэдэнэй муу үилэ дараха, гэр бүлэдөө хэшэг даллага абаха, эд бүтээхэ, зурхай шудалха, хүршэтэеэ харилсаа байгуулха мэтын үйлэнүүдтэ hайн. Гэбэшье бэри буулгаха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаха, морь худалдаха, худалдажа абаха, hэеы гэр болон шэрдэг бэрихэ. үхибүү хүлдэ оруулха, багашуулые гэрhээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ мэтые сээрлэхэ гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал, hүнэhэн зайлажа төөрихэ.

Гарагай 5-да буряад литээр 30 (июлин 27).

Шарагшан хонин, 9 улаан мэнгын, хиидэ hуудалтай үдэр. Дүйсэн үдэр. Масаглаха, бурхандаа зула бариха гэдэг. Бурханда мүргэхэ, бисалгал үйлэдэхэ, тантрын тарнинуудые уншаха, хэшэг даллага абаха, буян хэхэ, үзэг шудалха, зурхайда hураха, ном уншаха, ном номлохо, шагнаха, эм найруулха, замда гараха, эhээбэри табиха, үрэhэ тариха, эд зөөри, мал ондоо тээшэнь үгэхэ, абаhанаа бусааха, hогтууе номгоруулха, хониной мяха, hу, hооhо хэрэглэхэ хэтэдэ hайн гэнэ. Гэхэ зуура бэри буулгаха, хурим түрэ хэхэ, шуhа ханаха, төөнэхэ, эм найруулха, ламын санаар абаха, тангариг үргэхэ, суглаанда түхэрэхэ мэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал. эрлигтэй ушаржа болохо юм.

Гарагай 6-да шэнын 1 (июлин 29). Зунай hүүл харагшан хонин hара гараба гээшэ.

Сагаан бишэн, 8 сагаан мэнгын, галда hуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, аршаанаар угааха, сан табиха, сахюуса хуруулха, буян хэхэ, хяhа гаргаха, худаг малтаха, замда гараха, шөнэ газарта нүхэ малтаха, хубарагай hахил хүртэхэ, эм найруулха, худаг табиха мэтын үйлэнүүдтэ hайн. Гэбэшье нүүхэ, үрэhэ тариха, номпол шагнаха, наhа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, бэри буулгаха, hайндэрлэхэ, хатарха, эблархэ, хэлсээ баталха, мал үүсэлхэ, ном оршуулха, мяха шараха, тоhо, өөхэ хайлуулха мэтые сээрлэхэ гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал, наhан хорохо.

Гарагай 7-до шэнын 2 (июлин 29).

Сагаагшан тахяа, 7 улаан мэнгын, шоройдо hуудалтай үдэр. Наранда, hарада. Газарта, бурханда мүргэхэ, газарай нүхэ бүтүүлхэ, модо зоохо, тангаригаа болюулха, эльбэ дараха, модо hуулгаха, худалдаа наймаа хэхэ, тушаал эзэлхэ, ламын саналаар абаха, дасан (дуган), бурхан арамнайлха, аргаламжада орохо, хуули тушхагаха, сүүдэй шиидхэбэри гаргаха, эhээбэри табиха, наhа утадхалгын ном уншуулха, эд бараа, үхэр худалдажа абаха, худаг малтаха мэтын үйлэнүүдтэ hайн. Тахяа үдэр найруулhан эм аршаан болодог. Харин суглаа зарлаха, түрэ, найр хэхэ, мухар тархитанда үгэлгэ үргэхэ, гүйраншадта юумэ үгэхэ, гэрэй hуури табиха, наhа барагшые хүдөөлхэ, мал үүсэлхэ, мяха шараха, тоhо, өөхэ хайлуулха мэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал, хэрүүл хэлэн гараха, шуулан болохо, тэмсэл орьёлхо.

Гарагай 1-дэ шэнын 3 (июлин 30).

Хара нохой, 6 сагаан мэнгын, түмэртэ hуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, хэшэг даллага абаха, аршаанаар угааха, балин шатааха, нүгэлөө наланшалха, бэри буулгаха, модо сосшаха, тангаригаа болюулха, агнаха, замда гараха, hэеы гэр бүрихэ, сэргэ бурхан, мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые арамнайлха, эм найруулха, алибаа буян үйлэдэхэ гэхэ мэтын үйлэнүүдтэ hайн. Зүгөөр гэрэй hуури табиха, малгай, хубсаhа дараха, шуhа ханаха, худаг малтаха, бэрнин хэрэг үйлэдэхэ, замда гараха, суглаа зарлаха, үhэеэ угааха, үхибүү хүлдэ оруулха, багашуулые гэрhээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ, юумэ бузарлаха, үзэн ядалга үйлэдэхэ мэтые сээрлэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үhэ абабал, эд бараан элбэгжэхэ, мал үдэхэ.

ГАИ-hаа мэдээсэнэ

ӨӨhЭДЫНТНАЙ ХУБИ ЗАЯАН

Түмэр зам хүндэлэн гарадаг зүргэ харгы дээрэ хүн бүхэн болгоомжогой, hэримжэтэй байдаг гэжэ мэдэнэ, ойлгоношьебди. Энээнние мэдэхэ дүршэлтэй жолоошод иланган hэримжэтэй ябадаг гээшэ. Тингэбэшье нэгэндээ нэтэрhэн зарим жолоошодой гэмээр түмэр зам дээрэ хэды олон гэнэ усал, аюул болоно гэжэ hананат?

Жэшээнь, үнгэрhэн жэлэй туршада Россин Федераци дотор эдэнэй зөмээр 152 хүн наhа барагаан, 261 хүн гэмтэжэ, больницада оруулагдаhан байха юм. Тиихэдэ 129 ушарта пассажирска поездтой автомашина, тракторнуудмүргэлдэhэн байгаа. Энэ хадаа харгы гараhан зарим жолоошодой гурим журамаа алдаhанhаа, hогтуугаар ябаhанhаа тохёолдоhон аюул ха юм. Энээнhээ болоожо, түмэр зам дээрэ хэды ехэ гаргаша хэгдэнэ, аян замда ябаhан поезднууд hаатана гээшэбII

Байгша ондо Зүүн Сибириин түмэр замай харгы дээрэ харгын-транспортна 21 аюул боложо, хэдэн хүн гэмтэжэ, больница оруулагдаhан, локомотив болон машина, техникэ эдэрhэн байна.

Февралин 10, 18-най үдэрнүүдтэ Нижнеудинскый, Усть-Илимэй дистанцинууд дээрэ Анропотэн, Дроздов гэгшэд түмэр харгы гарадаг бэлшэр дээрэ ябаhан поездын урдуур «үрдихэб» гэhэн бодолдо абтажа, мүргэлдэшоо ха юм. Түрүүшынхинь харуулгүй байдаг харгы дээрэ, нүгөедэнь дохёо тэмдэг үгэдэг, харуултай бэлшэр дээрэ автобусоороо поездтой мүргэлдэжэ, гэмтээ бшуу. Талаан болоходо, автобус соо хүн зон үгы байгаа. Эндэ автобус ехээр эбдэрhэн, пассажирнуудтай поезд 20 минутаар графигhаа таhалдаhан байха юм.

Улаан-Удын түмэр замай дистанци дээрэ эндэхи СПТУ-гай тракторист А. М. Фалилеев ойлгомторгүйгөөр харгы хүндэлэн гаража ябаhаар локомотивтай «хүсөөэ» туршалсаа. Эндэ трактор ехээр эбдэржэ, хэдэн зуугаад мянган тухэригэй заhабарида ороохо болобо. Тиихэдэ жолоошод Б. Д. Ивницнадзе, В. Н. Табунов, Н. Н. Черкасов, Ю. Н. Кульгин болон бусад түмэр харгы хүндэлэн гараха бэлшэр дээрэ бэе бэеынгээ урда хойнонь ороохо ябаад. гүйлгэлдэжэ ябаhаар баhал поездгой мүргэлдэжэ, өөhэдөө гэмтэhэн, машиннуудаа эбдэhэн байна. Жэшээнь, Улаан-Удэ хотодо нимэ аюул хэhэн жолоошод захиргаан зургаануудай зүгhөө гэмэ зэмэдэ орожо, 54 хүн ядаа түлэhэн байха. Тиихэдэ гансахан Горхон дистанцидахи түмэр замай харгын дүрим эбдэhэн 29 жолоошон июнь hарын туршада ялада орожо гараа. Байгша оной зургаан hарын туршада эндэ ялада ороhон жолоошодой хармаанhаа 1067.900 түхэриг мүнгэн гүрэнэй кассада оруулагдаба.

«Харгы замай аюулгүй байдалай түлөө» гэhэн бүхэроссин шалгалтын үедэ түмэр зам дээгүүр ягаад гарахаб гэhэн асуудал hураха, динлэнхы олониинь hайн мэдэхэгүй байшоо. Тиимэhээ эдэнэр түмэр харгы хүндэлэн гараха бэлшэр дээрэ аюулда орожо, гэмтэжэ, наhа барана ха юм.

Жолоошон бүхэн түмэр замай харгыда дүтэлхэдөө ерэжэ ябаhан поездые үнгэргэхэ гү, али тэдэнэй дүтэлжэ ябаhые hайнаар хараха, обёорхо, нангин уялгатан гээшэ. Тиихэдээ тэдэнэр дохёо тэмдэг үгэдэг түхэрэлгэнүүдые шлагбаумай хаалтатай гү, али нээлгэтэй гү, дежурна бии ха гү гэхэ мэтэ харгын дүримэй эриитэ яаха аргагүй дүүргэхэ ёhотой болодог. Хаалтатай байhан харгы хүндэлэн гаража, болохогүй гэхэ гү, али шлагбаумай хаагдатар үрдихэб гэжэ оролдоhоной үлүү. Поездые үнгэргэхын тула тусхайгаар тогтоогдоhон линн дээрэ хүжеэхэ шухала. Тиихэдэ «Зогсонгүй ябажа болохогүй» гэhэн харгын дүримэй пунктые эбдэжэ болохогүй бшуу.

Гэхэтэй хамта түмэр зам дээрэ гэнтэ машина, техникэтнай эбдэрэг даа. Тиихэдэнь яаха хэрэгтэйб? Абаhаар нэгэ нэгэ хүниие түмэр харгы зубшуулан эльгээжэ, ерэжэ ябаhан поездые зогсоохо хэмжээ абаха шухала. Тэрэнэйнгээ удаа бултанда хабаатай дохёо тэмдэг үгэжэ, туhаламжа үзүүлхыень гуйха хэрэгтэй.

Хүндэтэ жолоошод, түмэр харгы хүндэлэн гараха дүримүүдые нарин нягтаар дүүргэжэ, аян замдаа аюулда орогүй ябахые ороолыт гэжэ hануулха байнабди. Энэмнай таанадай хэр зэргэ харгын дүрим мэдэхэ журам hургаалhаа ба таанадгай hуулсажа ябаhан пассажирнууд болон өөрыштнай зайлаhаа дулдыдахань дамжаггүй болоно бшуу.

А. ГУРУЛЕВ,
Буряад Республикын МВД-гэй ГАИ-гай харгын дүрим сахиха албанай ахалагша хүндэлмэрилэгшэ.

Буряадай уран зохёолшодой шэнэ бүтээ

Арсалан ЖА

ДАЛАЙН ДАНГИН

(Поэмэ)

Наhанай ябадалш
үлхэлдэн,
«Нажараа» дахаад лэ
жэгдэрнэ...
Бата, Дангина, Мэдэгма
гээд
Бултадаа эндэ
сугларанхай.
Ажалаа хамhажа
бүтээгээд,
Амжадаг түрүүшүүл
болонхой.
Үбэл, хабарые
хашалангүй
Үнгэргэдэг дүршэл
олонхой,
Hооhо хайшалаад,
хожомдонгүй,
Ногоон тэжээлээ
бэлэдхэнхэй.
Жэлэй дүрбэн хаha
сагуудта
Жэншэдгүй ажалаа
хээд лэ,
Зоной зэргэдэ
багтасатай,
Золтой, элдинээр
ажаhуудаг лэ.
Дэгжэн ниидэhэн
дальбараадал,
Дээшээ хүүгэдыньшье
ургаа юм,
Олоhон эрдэм,
hургуулидаа
Олзотой, урматай ябаа
юм...

* * *

Абанар, эжынэрынь
мордоо
Аялха наhандаа
хүрэжэ.
Дангина бултандань
оролдоо
Дулаахан альгаарал
үргэжэ—
Анхаралай «гурбан
зөөлэнөөр»
Ашыень hайханаар
харюулаа,
Анханhаа аялдар
түхэлөөр
Айл, аймагаашье
баясуулаа.
Типгэ тнигэhээр
наhан ошожо
Тинргэн залуугайнь
хаha үнгэрөө.
Дангина хүгшэн тээшээ
боложо,
Дайшалхы нүхэрынньшье
үбгэрөө.
Жама ёhон гэжэ байдаг
хадань
Жараад наhанай
жэргал эдлээ,
Хүдэлжэ олоhон эрхэн
аша -
Хүндэтэ амаралта гээшэ.
...«Алуулаа» гэжэ
тоологдоhон
Аюурын Дамдинай
Батада
Алдар Солын орден
хожомхон
Ахяад дээрэhээ ерээ
Дарамал бу
Түрэл бурн
Түүхэ домог
Дабхар олон
Дамжаhан
Түлэгтэй hо
Түрүүн эхи
Дуу, хатара
Дундуур ор
Тооробшо м
Торгон дэ
Үдэшэндөө
Үмэдхэл юм
Зохид хубса
та
Золтой, яла
Зонине урин
Золгон байн
Урин шарай
Урдаhаань х
Урма баяраа
х
Уруу дуруу
...Даруу яна
Дэлгэр hайн
Уян налархай
Уран бэрхэ,
Ухаан бодол
Улад зондоо
Хэн бэлэй г
Хэлээд лэ у
—Дангигар
Далайн Данг
Үнэхөөр дан
Үндэр зэргэд
* *
Буряад эхын
Буянгаар ни
Дангина зорн
Цабхижал яб

1993 он

Футбо

«СЭЛЭНГЭ»—«ФК»—4:

Үдэшын 6 час 30 минутаhаа эхилhэн наада харахада ерэгшэд хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр урмашан баясаа. Ушарынь гэхэдэ, «Сэлэнгын» футболистнууд айлшаар ерэhэн Междуреченск хотын футболистнуудай клубай гэшүүдые ёhотоор бүдэрүүлжэ, уулзалгаяа 4:0 тоотойгоор түгэсхэжэ шадаа ха юм.

Манайда айлшаар ерэhэн тус клубай гэшүүд 14 нааданhаа табан очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hуури эзэлжэ ябана. Эдэнэр стадион дээрээ «Сахалинай» футболистнуудые 2:0 тоотойгоор шүүhэн, Сахын (Яхад) «Динамо», Нижневартовскын футболистнуудтай тэнцээ.

«Сэлэнгын» футболистнууд айлшадай воротагай хажуудаа добтолжо мэдэнэ. Тэд яахаб? Яаруу дундаа сохигдоhон бүмбэгэ ворота руу орожо үгэхөөр бэшэ, хажуу тээшээл hүрэшэхэ юм. Уулзалгын түүүшын хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд онооштой мэргэнээр бүмбэгэ сохёо hаа, аяар табан бүмбэгэ сохижо оруулха арганай байгаал даа.

Уулзалгын хоёрдохи хахадта манай футболистнууд hайнаар наадажа, сугларагшадые урмашуулна. Нааданай эхилhээр хэдэхэн минутын үнгэрөөд байхада, Александр Алферовой дамжуулhан бүмбэгэ абаhан Георгий Гармашов тоо нээбэ. Үшөө хэдыхэн минутынь Андрей Ачкасов Алферов хоёр hий бэгэ сохижо, үнгэрөө тоое 3:0 болгоhон дүүрэхын тэнцэ абаhан Сергей Ушадай воротагай ... лан руу дүрбэн сохижо оруулаа.

«Сэлэнгын» фу... нгай мүрнүүдые удаадахи уулзалгаа 500 гектар сабиндаа гэргэхээ Сибирь... ургасатай газ... дуул руу ошобо... 0 центнер хүрэ... 19-дэ Новокузнецкы... Жэл бүри үбэ... таллург», июлин ... гэлтэй Сергей ... меровын «Кузбасс» ... ин, Василий ... нуудтай наадаха. ... зонхын футболистнуудаа эдэ үдэрэ... данай түрүүшын дуаа гараа. hүүлшын уулзалганууд трактор. 2 р... hуриндэг 2...

Б. ЦЫРЕМПИЛ

Шатар

АГТА ХУЛЭГТЭЙ ЕРЭБЭ

Улаан-Удын спортын hургуулида хүмүүжэлэг Бата Тумунов Агын автономито округто шатараар үнгэргэгдэhэн нааданhаа бусахадаа, агта хулэг бэлэгтэй ерэбэ. Шатарай энэ мүрысөөн Түбэд ороние шэнжэлэгшэ, эрдэмтэ-аяншалагша Гомбожаб Цыбикович Цыбиковэй дурасхаалда зорюулагдаhан байгаа.

Бата Тумунов хадаа уран зохёолшо Жамсо Тумуновай дүү хүбүүн—педагогикын эрдэмэй кандидат, Россин hургуулинуудай габьята багша Жигмит Тумунович Тумуновай хүбүүн юм. Мүнөө арбан табатай боложо ябаhан Бата бүхы уулзалганууда ухаансар бэрхээр үнгэргэжэ, 11-hээ 10,5 очко абаа. Тингэжэ аяншалагшын дурасхаалые тэмдэглэн, нааданда эрхимлэгшэдэ табигдаhан дааган агтадань Бата Тумунов хүртөө. Мүрысөөндэ хабаадаhан 27 шатаршадта ёhотойл hургаал боломорр наадажа, олоной зүгhөө магтаалда хүртэбэ.

Урда-Агын шатаршад Базар Цыбиков, Владимир Базаргуруев гэгшэд удаадахи hууринуудые эзэлээ, Эдэ хоёр тус тустаа 8, 7,5 очконуудтай болоhон байгаа.

Дүрбэдэхи, табадахи hууринуудые очкотой болоhон Чимит Цыренд... урдандаа бүхэ... барилдаагаар Бу... Республикада мэдээжэ болоhон Э... Эрдынеев гэгшэд эзэлээ. Округой чемпион Жамбал Жабанов 6,5 о... абажа, зургаадахи hуурида гараба. дэнтэ, Согто-Хангилай шатарай вет... нууд Даши-Дондок Жигдылмеев, Г... Цыденов гэгшэд мүн лэ 6.5 очкотой ... лобошье, Жабановай хойнонь орохо ба... тай болоо.

Нааданда хоёрдохи hуури эзэлhэн Базар Цыбиковтэ 3 кубометр хюрөөдэмэл модон бэлэг болгон барюулагдажа, нааданда хабаадагшадай дунда hонирхол татаа. Тиихэдэ гурбадахиhаа зургаадахи hууринуудые эзэлhэн шатаршадта хонин төөлэй шан бэлэг болгон үгэhэн байна.

Аяншалагшын дурасхаалда зорюулагдаhанай наадан эмхи гуримтайгаар, hонирхолтойгоор үнгэргэгдэhэн байна. Эндэ профессор Г. Ц. Цыбиковэй Урда-Ага нютагай шатар наадаар hонирходог эдэбхитэдэй үүсхэл оролдолго ехэ юм.

Тимур ЛАМБАЕВ.

Үнгэтэ юртэмсын нюусануудтай

ШҮДХЭР БИИ БОЛОБО...

Шэтэ доро байрлаhан сэрэгэй-барилгын частьда бии алба хэдэг байгааб. Манай подразделени силикатна заводто ажалладаг hэн. Нэгэтэ hүнинн халаанай hүүлдэ ротымнай сэрэгшэдэй дунда ехэ hонин hураг тараба: элhэ болбосоруулдаг цех соо шүдхэр бии болоо!

Энээнэй удаадахи hүнинн халаанда взвод сэрэгшэдые даагаад би худэлхэ ёсэ, болобоб. Гансата обёорходэмни нехэймнай хананууд дээрэ угаа олон хэрээhэнүүд зураатай байба. Сэрэгшын Быковэй хузуундэ баhал хэрээhэ обёорбоб. «Нүхэр лей, текант, би комсомолец байгаашье hаа, энэ хэрээhээе абахагүйб. Тэрээнтэй номгон байха аргатайб», —гэжэ Быков намда хэлээ hэн. Тиигээд урдахи hүнинн халаан хайшаагаар үнгэрөөб гээд тэрэ хөөрэжэ үгэбэ.

Быков сугтаа худэлдэг нүхэртээе оньhон түхеэрэлгээе зогсоогоод, аалиханаар хөөрэлдэжэ hууба. Тиигэжэ байтарнь, элhэ хээд эрьелдүүлдэг түхеэрэлгэнь худэлшэбэ. Тэрэл зуура хэнэйшьеб гэшхүүр тэгшэ шуулатайгаар гүйжэ ошохыень тэдэнэр дуулаба. Хубүүд түхеэрэлгээе худэлхыень болюулба. Теэд тэрэнь тэрэл зуура дахинаа худэлжэ захалба.

Быков тэрээнние дахинаа болюулха hанаатай ошоходоо, hанаhанаа бэелүүлжэ урдибэгүй. Түхеэрэлгэнь өөрөө худэлхэеэ болишобо.

Үглөөгүүр боложо байхада, тэрэ хана түшэн hуугаад, дуурд гэбэ ха. Тиигэбэшье хэнэйшьеб гимнастёркынь дээдэ шагтануудые тайлажа байхыень гансата мэдэрбэ. Теэд ямаршье хүсэн огтолон hэрихэдэнь hаалта хэбэ. Тэрээнние халаанай мастер hэрюулэ.

В. ПАКУЛОВ.

(«Скандалы hонинhоо абтаба).

Редактор
Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б.-М. Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), САМБЯЛОВА Т. В.

Эмхидхэн байгуулагшад—Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Ланай адрес

670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакциин телефонууд: редакторай — 2-50-96, өрнемшын — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин—2-50-52, секретариадай—2-60-91, таhагууд: нийтын-политическэ—2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа—2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соелой, эрдэмэй болон hургуулиуудай — 2-60-21 (даагшань), 2-57-63, олониитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын—2-60-91; корректорнуудэй—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй—2-35-95, Манай корреспондентнууд: Агинскда—3-42-19; Закаменскда—30-61, Баргажанда—91-6-40.

hонинуудые гаргадаг «Бурятия» хэблэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтери—2-23-67, вахта—2-67-95, 2-67-05.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаhан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэhэг 4327. Стереотипта гүшаагдаhан саг 20.00

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрэлхэлдэ абтанхай. Заказ № 133.